

Voorstel

1. Te starten met de inzameling van kunststofverpakkingen door deze in zakken aan huis op te halen.
 2. Met de inzameling van kunststofverpakkingen nog in 2009 van start te gaan.
 3. Om gelijktijdig met de start van huis-aan-huisinzameling van kunststofverpakkingen een proef te starten met een brengsysteem voor hoogbouw en binnenstad.
-

Inleiding

Op 27 juli 2007 is een raamovereenkomst gesloten tussen het Ministerie van VROM, het verpakkend bedrijfsleven (Nedvang) en de VNG over de aanpak van verpakkingen voor de jaren 2008 tot en met 2012. De producenten en importeurs van verpakkingen hebben zich verenigd in Nedvang en willen door middel van afspraken met gemeenten en afvalinzamelbedrijven komen tot een landelijk dekkend inzamelsysteem voor kunststofverpakkingen bij huishoudens.

Op basis van de raamovereenkomst blijven gemeenten zorgdragen voor de gescheiden inzameling van verpakkingen uit huishoudens. De inzameling van glas, papier en karton bestaat al. De gescheiden inzameling van kunststofverpakkingen is voor Nederlandse gemeenten nieuw.

Beoogd effect

Het opzetten van een inzamelsysteem voor kunststofverpakkingen en hiermee voldoen aan de wettelijke verplichting. Daarnaast ervaring opdoen met het brengsysteem als aanvulling op het huis-aan-huis haalsysteem

Argumenten

1.1 Op grond van de raamovereenkomst uit juli 2007 van Nedvang, VROM en VNG en het Landelijk Afvalbeheersplan zijn alle Nederlandse gemeenten verplicht om per 1 januari 2010 kunststofverpakkingen van huishoudens gescheiden in te zamelen.

AVRI verzorgt namens de negen gemeenten van Regio Rivierenland de gescheiden inzameling in Rivierenland.

1.2 Dit inzamelsysteem levert het hoogste milieurendement op.

Uit het KplusV onderzoek en eigen prognoses (zie het kostenoverzicht in de bijlage) blijkt dat een huis-aan-huis haalsysteem in landelijk gebied voor een grotere inzamelrespons zorgt dan een afzonderlijk brengsysteem, respectievelijk 10 kilogram en 3 kilogram per huishouden per jaar.

1.3 Een haalsysteem geeft minder risico van overlast in de openbare ruimte dan een brengsysteem.

Bij elk systeem bestaat het risico van overlast in de openbare ruimte. De inschatting is dat het risico op overlast het laagst is bij een haalsysteem. Bij brengvoorzieningen zijn de ervaringen in proefgemeenten dat op elk moment losse verpakkingen bijgeplaatst worden, welke gemakkelijk kunnen verwaaien. Bij een haalsysteem bestaat eventuele overlast alleen op inzameldagen bij stormachtig weer.

2.1 Regio Rivierenland kan dan gebruik maken van een eenmalig extra vergoeding van € 0,54 per inwoner.

Nedvang stelt dit bedrag ter beschikking wanneer de inzameling gemeentebreed nog in 2009 wordt opgestart.

2.2 De landelijke communicatiecampagne van Nedvang is al gestart.

Via radio, tv, billboards, etc. worden inwoners opgeroepen hun kunststofverpakkingen gescheiden in te zamelen. AVRI wil zo spoedig mogelijk de inwoners hiertoe in de gelegenheid stellen.

2.3 AVRI is in staat deze inzamellogistiek op korte termijn op te zetten.

3.1 In de hoogbouw en de binnensteden in Rivierenland levert het haalsysteem mogelijke knelpunten op.

Huishoudens in sommige hoogbouw zijn kleinbehuist en hebben weinig bergruimte. Vierwekelijkse inzameling kan een belemmering zijn om de kunststofverpakkingen gescheiden te bewaren. In de binnenstad, met name in de winkelgebieden, is het nadelig effect van zwerfvuil extra groot. De gemeente Tiel heeft een beleid geformuleerd om alle afvalzakken uit de straat te weren, dus ook de zakken voor kunststofverpakkingen.

3.2 Het onderzoeksrapport van KplusV¹ beveelt aan een haalsysteem in te voeren en noemt de mogelijkheid van een aanvullend brengsysteem in stedelijk gebied.

Dit onderzoek is gebaseerd op praktijkproeven die gehouden zijn in 32 gemeenten. Hierbij is gekeken naar de werking van de gebruikte inzamelingsystemen en de daarbij horende verwerkingskosten. Voor het landelijk gebied adviseert KplusV in alle gevallen een haalsysteem. In stedelijk gebied kan een brengsysteem aanvullend werken.

3.3 Een proef biedt de kans om de aanvullende inzameling te onderzoeken.

Oorspronkelijk stelde AVRI voor om te beginnen met een regiobrede huis-aan-huis inzameling en op basis van de ervaringen te besluiten om aanpassingen te doen. Deze aanpassingen voor al de hoogbouw en binnensteden zullen beter onderbouwd kunnen worden als er op beperkte schaal ervaring mee is opgedaan. Deze ervaring is met name nodig voor de knelpunten die zijn te verwachten in de openbare ruimte. Knelpunten zoals: is het wel mogelijk om extra containers te plaatsen, dit gaat immers ten koste van ander gebruik van deze ruimte, zoals parkeerplaatsen. Andere mogelijke knelpunten zijn het wisselende aanbod en het risico van overlopen van de containers, met extra zwerfvuil tot gevolg.

3.4 Een proef biedt de kans om de inzameling op regionale schaal te optimaliseren.

De gemeente Tiel heeft het initiatief genomen en wil meewerken aan deze proef door in de openbare ruimte extra containers te plaatsen. Door de effecten te vergelijken met de andere delen van de regio kan AVRI na afloop van de proef voor de gehele regio een optimale inzameling aanbieden. In de uitwerking stelt AVRI voor om twee proefgebieden te definiëren: enerzijds de hoogbouw en binnenstad van Tiel als gebied waar de huishoudens de kunststofverpakkingen in brengvoorzieningen (vergelijkbaar met de glas-, papier- en textielbak) kunnen aanbieden en anderzijds de hoogbouw en binnenstedelijke gebieden van Culemborg en Zaltbommel, waar alleen de mogelijkheid van het haalsysteem wordt geboden. Zo worden ervaringen verzameld die toepasbaar zijn voor de gehele regio.

Kanttekeningen

1.1 Met een regiobreed brengsysteem is de gescheiden inzameling ook te realiseren.

In dat geval zouden in de gehele regio naast de bestaande bakken voor glas, papier en textiel op ruim 100 locaties ook bakken voor kunststofverpakkingen komen. In veel gevallen is het niet wenselijk om in de openbare ruimte nog meer bovengrondse brengvoorzieningen bij te plaatsen. Daarnaast beveelt het KplusV onderzoeksrapport in landelijk gebied een haalsysteem aan. Een brengsysteem zou aanvullend kunnen werken in binnensteden en bij hoogbouw.

1.2 Door grootschalig omruilen van restafvalcontainers ontstaat een lagere opbrengst van de afvalstoffenheffing.

Bij een hoge respons is de verwachting dat een deel van de huishoudens over gaat van een 240 naar een 140 liter container. Zij krijgen immers meer ruimte in hun container en kunnen toe met een kleiner formaat. Hierdoor wordt maximaal € 175.000,00 aan inkomsten gemist. Verdeeld over de huishoudens van het verzorgingsgebied van AVRI komt dit neer op een verhoging van de basis voor de afvalstoffenheffing van maximaal € 2,10 per huishouden. Dit is de concrete uitwerking van het principe: 'de vervuiler betaalt': een huishouden dat veel scheidt, krijgt een lagere heffing. Voor huishoudens die niet veel scheiden gaat de heffing (licht) omhoog. NB de gemiddelde afvalstoffenheffing blijft gelijk of gaat omlaag.

De verwachting is dat de inzamelingsrespons van kunststofverpakkingen stijgt, hierdoor nemen de inkomsten toe. Als gevolg hiervan wordt het effect van de ruilingen op de afvalstoffenheffing geneutraliseerd. Verder kunnen verschuivingen in 2009 en 2010 opgevangen worden met de reserves. Indien nodig zal AVRI daarna met een voorstel komen.

¹ KplusV Organisatieadvies, *Onderzoek gemeentelijke inzameling kunststof verpakkingen (december 2008)*.

1.3 Het nascheiden van kunststof uit het restafval zou een beter alternatief kunnen zijn.

Nascheiden is op dit moment echter geen optie omdat deze variant binnen de gestelde deadlines van de raamovereenkomst technisch nog niet te realiseren is. AVRI blijft dit alternatief volgen, maar zal zich nu op de meest optimale vorm van bronscheiding richten.

1.4 Inzameling met speciale zakken vereist een distributiesysteem van deze zakken.

Nedvang werkt nog aan een distributiestructuur. De kans bestaat dat deze nog niet gereed is bij invoering van de inzameling in Regio Rivierenland. AVRI gaat er daarom van uit dat AVRI samen met de gemeenten in Rivierenland een distributienetwerk moet opzetten.

1.5 Inzameling huis-aan-huis met zakken vindt eens per vier weken plaats.

Inwoners moeten vier weken lang zakken met afval in huis opbergen. De frequentie verhogen maakt het systeem twee maal zo duur en beïnvloed de afvalstoffenheffing negatief.

2.1 De wettelijke verplichting geldt pas vanaf 1 januari 2010.

De negen gemeenten van Regio Rivierenland hoeven formeel hun gescheiden inzameling in 2009 nog niet operationeel te hebben.

2.2 Er bestaat geen sanctie op het niet gescheiden inzamelen van kunststofverpakkingen.

Dit geeft ruimte om in delen van het gebied, zoals binnenstad en hoogbouw, niet in te zamelen.

3.1 De respons bij brengsystemen is lager dan bij haalsystemen.

Het brengsysteem heeft niet de voorkeur omdat de respons lager zal zijn. Alleen als aanvulling voor die huishoudens, die anders niet zouden meewerken aan de inzameling is het een verbetering en kan het leiden tot een hogere respons.

3.2 Het aanbodgedrag bij de brengvoorzieningen is moeilijk te voorspellen.

De containers zijn 24 uur per dag, 7 dagen in de week beschikbaar. Als de planning van de inzameling niet aansluit op het werkelijke aanbodgedrag, kunnen volle containers tot overloop en vervuiling van de omgeving leiden. Tijdens de proef wordt meer inzicht verkregen in de piekmomenten. Rekening gehouden moet worden met aanpassingen tijdens de proef in de vorm van het bijplaatsen van capaciteit (extra containers) of het veranderen van de ledigingsfrequentie

3.3 Het aanbodgedrag bij de brengvoorzieningen is moeilijk te interpreteren.

De herkomst van het aangeboden afval zal niet eenduidig te interpreteren zijn. De brengvoorzieningen zijn openbaar toegankelijk. Ook huishoudens uit de laagbouw kunnen er gebruik van maken, wat ten koste kan gaan van de efficiëntie in het haalsysteem. Bedrijven kunnen misbruik maken van deze voorzieningen.

Communicatie

De landelijke reclamecampagne van Nedvang is al gestart. Bij de invoering van de gescheiden kunststofinzameling worden de inwoners van Regio Rivierenland geïnformeerd en krijgen zij een eerste set inzamelzakken. De communicatie van de proef kan een integraal onderdeel vormen van de communicatie over de invoering van inzameling van kunststofverpakkingen.

In de communicatie wordt ingegaan op de achtergrond van de gescheiden inzameling, de werking van het inzamelsysteem en welke kunststoffen wel en niet gescheiden worden ingezameld.

Financiën

AVRI ontvangt vanuit het afvalfonds, beheerd door Nedvang, € 475,- per ton gescheiden ingezamelde kunststofverpakkingen. Daarnaast ontvangt AVRI een transport- en communicatievergoeding. Verder heeft AVRI naast de inzamelkosten ook uitgespaarde verwerkingskosten.

Haalsysteem huis aan huis

Jaar	2009	2010	2011	2012
Respons burgers in kilogrammen per jaar	10	12	14	16
Indexering van inzamelkosten		3%	3%	3%
Inzamelkosten	€ 87.589,34-	€ 636.270,00-	€ 689.862,29-	€ 744.834,25-
Vergoeding	€ 92.378,37	€ 564.989,38	€ 661.716,53	€ 760.321,72
Overschot	€ 4.789,03	€ 71.280,62-	€ 28.145,76-	€ 15.487,47
Vermeden verwerkingskosten	€ 17.846,10	€ 140.591,59	€ 165.663,76	€ 191.223,31
Proef hoogbouw en stadscentra Tiel		€ 9.065,38-		
Overschot inclusief vermeden verwerkingskosten	€ 22.635,13	€ 71.753,98	€ 137.518,00	€ 206.710,79
Voordeel op de afvalstoffenheffing per aansluiting	+ € 0,27	+ € 0,85	+ € 1,62	+ € 2,40

Wanneer bij het huis-aan-huis halen van kunststofverpakkingen 10-16 kilogram per huishouden wordt ingezameld is een positief effect op de afvalstoffenheffing van € 0,27 tot € 2,40 mogelijk.

De proef met brengcontainers bij hoogbouw en stadscentra vereist een investering in containers van circa € 7.500. Afschrijving, inzamelkosten, opbrengsten uit de vergoeding van Nedvang en de uitgespaarde verwerkingskosten leiden tot netto extra kosten van de proef in de orde van grootte van € 10.000 (voor de periode van 1 jaar).

De scenarioberekeningen voor de regionale inzameling van kunststofafval laten een variatie in de kosten zien van € 600.000 tot € 750.000 per jaar. De opbrengsten variëren evenredig, en zijn hoger dan de kosten. Daarom kunnen we uitgaan van een netto positief resultaat van € 70.000 tot € 200.000. De extra kosten van de proef vallen dus weg in de marge van de opbrengsten van het inzamelsysteem.

Uitvoering

Het Amor en Portefeuilleberaad Milieu hebben in april over deze voorstellen positief geadviseerd. Het Dagelijks Bestuur heeft op 20 mei met dit voorstel ingestemd. Na het besluit van het Algemeen Bestuur wordt gestart met de nadere uitwerking van het inzamelsysteem (planning, distributie, aanpassen Regionale Afvalstoffenverordening, ontvangen vergoedingen Nedvang) en de communicatie richting de inwoners van Regio Rivierenland.

Verder wordt na een jaar het inzamelsysteem geëvalueerd op basis van kosten, effectiviteit en zwerfafval. Tevens gaat AVRI verder onderzoek doen naar nascheiding van kunststof uit het huishoudelijk restafval op eigen terrein.

Bijlagen

- Kostenoverzicht